

Martinčevi

Ime izhaja od prvotnih priseljencev, ki so v Plavški Rovt prišli z nemško-francoske meje. To so bili trije bratje: Štefan, Šimen in Martin. Tam, kjer se je naselil Martin, se je reklo pri Martincu. Pisali so se Klinar. Eden izmed Martinovih potomcev je bil Blaž, ki je ostal na kmetiji in imel enajst otrok. Med njimi je bil sin Franc, ki je nasledil kmetijo.

Kmetija je bila sestavljena iz hiše, velikega dvorišča, hleva s senikom, gospodarskega poslopja z lopo za listje, in staje za ovce. Hiša je imela vežo z glavnim vhodom na južni strani in dovozom za spravilo sadja, zelenjave in žita na severni strani. V veži je bila odprtina za spravilo pridelkov v klet. Levo od veže je bila črna kuhinja. Tam je bilo ognjišče za kuho, kurišče kmečke peči, kjer so pekli kruh, in lesene palice za sušenje mesa. Kuhinja je imela odprtino za odpadno vodo, ki je odtekala na prosto. V veži je bil tudi vhod v hišo, kjer so bili kmečka peč, velika miza ter klopi ob stenah in okrog peči. Nad mizo je bil bohkov kot z večno lučko in cvetjem. Ob vhodu za vrati je bila leva, odprtina za svetilo. Najprej so si svetili s trskami, kasneje pa s svečami in petrolejkami. V steni je bila zidna omarica, kjer je gospodar hranil šnops in mošt. Ključ je imel le gospodar. V odprtini pod kmečko pečjo so sušili mokre čevlje. Nad pečjo so pod stropom visele lesene »gliste« za sušenje perila. V hiši so pozimi predli domačo volno. V kotu hiše je stala postelja. Poleg nje je bil vhod v kamro, kjer sta spala gospodar in gospodinja. Desno od veže je bil vhod v čumnato, kjer so shranjevali ozimnico. Poleg čumnate je bil vhod na prostorno podstrešje. Tam so stale postelje, na katerih so bile vreče, polnjene s koruzno slamo. Desno od veže je bila še ena soba, ki so jih rekli hiš`ca. V njej je bila kmečka peč in mentrga. Ob stenah in peči so stale klopi. Vhod v klet je bil z zunanje strani. V kleti so imeli lesene podstavke za sode in police za sadje in zelenjavo. V sodih so hranili mošt, kislo zelje in kislo repo.

Pred hišo je bil »gartlc« za rože, ki so morale biti pri hiši. Na velikem dvorišču so imeli stranišče »na štrbunk« z dvema sedežema, večjim za odrasle in manjšim za otroke. V bližini je stal hlev z dvema vhodom. V hlevu je bil privez za vprežno in govejo živino in svinjak. Zajci in kokoši so se prosto gibali po hlevu. Po ganku se je prišlo do senika. Dovoz je bil z zunanje strani. Tam je bila še mlatilnica za mlatenje žita. Ob hlevu je bil še prostor za gnoj. Poleg sta stala listnjak ter odprta drvarnica. Ob cesti za gospodarskim poslopjem je bilo leseno korito za napajanje živine. Ker pri Martinčevih niso imeli mlina, so žito nosili mlet drugam. Lan pa so trli v vaški paštbi.

Na Martinčevi domačiji je med obema vojnama gospodaril France Klinar z ženo Malko. Imela sta enajst otrok. Vaščani se spominjajo, kako je med vojno bomba razdejala domačijo in kakšno srečo v nesreči so imeli Martinčevi, da so vsi preživeli. Pomladi leta 1945 so letala preletavala Jesenice in jih bombardirala. Ko so se vračala v matično bazo so eno od zadnjih bomb odvrгла na Plavški Rovt. Prva bomba je padla v gozd nad cesto, druga pa na sredino Martinčevega hleva. V spodnjih prostorih je bila živina, na vrhu pa seno. Od hleva in živine ni ostalo nič. Ostanki devetih živali so viseli po drevju. Preživel je samo enoleten bikec.

Oče France in mati Malka sta bila namenjena na Brezje. Prišla sta na Murovo in se takoj obrnila. Začelo jih je skrbeti, kaj je z enajstimi otroki, ki so ostali doma. Ko sta prispela v Plavški Rovt, jih je na Dolini pričakala Dolinarjeva Minca in jima sporočila, da je doma vse zbombardirano. Vsa prestrašena sta odšla proti domu. Na srečo so vsi otroci preživeli, ker jih je najstarejša sestra Mimi skrila v velbano kuhinjo.

V spomin na to tragedijo in hkrati srečo je gospodar France ta dan določil za družinski praznik.



Martinčeva družina med obema vojnama (Marijan Žvegelj)